

1118.

Na osnovu člana 181 stav 7 Zakona o elektronskim komunikacijama ("Službeni list CG", broj 40/13), Ministarstvo unutrašnjih poslova donijelo je

PRAVILNIK

O TEHNIČKIM I ORGANIZACIONIM USLOVIMA ZA PREUZIMANJE ZADRŽANIH PODATAKA

("Službeni list Crne Gore", br. 054/15 od 25.09.2015)

Član 1

Ovim pravilnikom propisuju se neophodni tehnički i organizacioni uslovi koje je operator elektronskih komunikacija (u daljem tekstu: operator) dužan da obezbijedi kako bi, za potrebe odbrane i nacionalne bezbjednosti, spiječavanja vršenja krivičnih djela, istrage, otkrivanja i krivičnog gonjenja počinitelaca krivičnih djela i pružanja pomoći kod potrage i spašavanja ljudi, zaštite života i zdravlja ljudi i imovine, omogućio nadležnim državnim organima, odnosno organima državne uprave (u daljem tekstu: nadležni organ) preuzimanje zadržanih podataka o saobraćaju i lokaciji, kao i odgovarajućih podataka potrebnih za identifikaciju i registraciju pretplatnika i dozvoljeno kašnjenje od prijema zahtjeva za dostavljanje tih podataka do njihovog prenosa nadležnom organu.

Član 2

Izrazi upotrijebljeni u ovom pravilniku, imaju sljedeća značenja:

- 1) podaci o saobraćaju su podaci koji se obrađuju radi pružanja elektronskih komunikacionih usluga ili u svrhu obračuna i naplate pružene usluge;
- 2) podaci o lokaciji su podaci obrađeni u elektronskoj komunikacionoj mreži ili putem elektronske komunikacione usluge, koji ukazuju na geografski položaj terminalne opreme korisnika javne elektronske komunikacione usluge;
- 3) autentifikacija je proces utvrđivanja identiteta lica koja pristupaju primopredajnom interfejsu;
- 4) autorizacija je provjera datih ovlašćenja na bazi digitalnih sertifikata;
- 5) fajl je osnovna jedinica za skladištenje podataka na računaru;
- 6) geolokacija je utvrđivanje geografske lokacije računara po koordinatama geografske dužine i širine;
- 7) HASH vrijednost je rezultat dobijen HASH funkcijom koja predstavlja jednosmjernu matematičku funkciju koja podatku promjenljive dužine pridružuje vrijednost fiksne veličine;
- 8) HTTPS protokol je vrsta protokola koji se koristi za pristup Web serveru;
- 9) IMSI (International Mobile Subscriber Identity) je međunarodna oznaka mobilnog pretplatnika;
- 10) IMEI (International Mobile Equipment Identity) je međunarodna oznaka mobilne opreme;
- 11) ID ćelija (Cell ID) je oznaka lokacije;
- 12) IP adresa je jedinstveni broj koji koriste uređaji u međusobnom saobraćaju putem interneta uz korišćenje internet protokola;
- 13) jedinstveni identifikator je jedinstveni broj ili oznaka koju operator dodjeljuje svakom zahtjevu primljenom od strane nadležnih organa i koji ga jedinstveno povezuju sa podacima koji su po tom zahtjevu dostavljeni putem primopredajnog interfejsa;
- 14) jedinstvena korelacija (jedinstveni ID) je broj ili oznaka koju operator dodjeljuje podacima koje na osnovu zahtjeva šalje organu;
- 15) konfiguracija je način realizacije i podešavanja hardvera i softvera primopredajnog interfejsa;
- 16) LAC (Location area code) je jedinstveni broj koji se dodjeljuje grupi baznih stanica na određenom području;
- 17) MAC adresa (Media Access Control adresa) je jedinstveni identifikator dodijeljen interfejsu za komunikaciju na fizičkom nivou mreže;
- 18) MSISDN (Mobile Subscriber ISDN number) je jedinstveni broj dodijeljen pretplatniku u mobilnim mrežama;
- 19) PIN je mjera autentifikacije kod mobilne telefonije koja zahtijeva unos personalnog identifikacionog broja (PIN broj) da bi se SIM kartica mogla koristiti;

- 20) primopredajni interfejs je fizički ili logički interfejs preko kojeg se prima zahtjev nadležnog organa za preuzimanje zadržanih podataka sa mreže operatora i preko kojeg operator dostavlja podatke o zadržanim podacima nadležnom organu;
- 21) PUK (Personal Unblocking Key) je kod koji se u mobilnoj telefoniji koristi za resetovanje PIN koda kad se izgubi ili zaboravi;
- 22) SIM kartica (Subscriber Identity Module) je kartica u kojoj se nalazi integralno kolo čija je svrha da se bezbjedno čuva IMSI broj i povezani ključevi za identifikaciju i autentifikaciju pretplatnika u uređajima mobilne telefonije;
- 23) XML fajl (Extensible Markup Language File) je standardni skup pravila za definisanje formata podataka u elektronskoj formi, odnosno jezika za označavanje tekstualnih dokumenata;
- 24) Web server je računar na kojem se nalaze internet stranice;
- 25) Web servis su aplikacije ili softverske komponente dostupne kroz standardne internet protokole;
- 26) WGS84 je posljednja verzija standarda WGS (Svjetski geodetski sistem - 1984) koji se koristi u kartografiji, geodeziji i navigaciji i koristi se kao referentni koordinantni sistem;
- 27) azimut je ugao između geografskog sjevera postavljenog kao referentnog pravca i određenog pravca, mjereno u smjeru kretanja kazaljke na satu.

Član 3

Tehnički uslovi koji omogućavaju nadležnom organu preuzimanje podataka iz člana 1 ovog pravilnika na osnovu zahtjeva za preuzimanje zadržanih podataka o saobraćaju i lokaciji, kao i odgovarajućih podataka potrebnih za identifikaciju i registraciju pretplatnika (u daljem tekstu: zahtjev za preuzimanje zadržanih podataka) su:

- 1) primopredajni interfejs;
- 2) oprema za objedinjavanje podataka;
- 3) komunikacioni vodovi do prostorija nadležnog organa;
- 4) kriptovani komunikacioni protokol;
- 5) softversko rješenje za prijem zahtjeva za preuzimanje zadržanih podataka i softversko rješenje za dostavljanje tih podataka;
- 6) dostavljanje traženih podataka preko primopredajnog interfejsa;
- 7) autorizacija i autentifikacija lica koja pristupaju primopredajnom interfejsu, na bazi digitalnih sertifikata;
- 8) pristup primopredajnom interfejsu;
- 9) mjere zaštite primopredajnog interfejsa od zloupotrebe;
- 10) dostavljanje traženih podataka samo nadležnom organu koji je podnio zahtjev za preuzimanje zadržanih podataka, nakon što je obostrana autentifikacija preko interfejsa potvrđena;
- 11) evidentiranje svakog neuspjelog pokušaja pristupa;
- 12) zadržavanje opreme, prenosnih vodova i podataka na teritoriji Crne Gore.

Član 4

Primopredajni interfejs se realizuje kao skup Web servisa.

Primopredajni interfejs treba da omogući da više nadležnih organa može istovremeno da podnese zahtjev za preuzimanje zadržanih podataka i dobije tražene podatke.

Konfiguracija primopredajnog interfejsa treba da obezbijedi dostavljanje maksimalnog skupa podataka i može se koristiti za više zahtjeva za preuzimanje zadržanih podataka.

Primopredajni interfejs treba da razlikuje nemogućnost preuzimanja podataka (programska greška, nedostupnost, neprimjenljivost ili nepreciznost zahtjeva za preuzimanje zadržanih podataka) od neuspješnog preuzimanja podataka.

Član 5

Softversko rješenje iz člana 3 stav 1 tačka 5 ovog pravilnika, treba da omogući preuzimanje podataka pozivom WEB servisa, skladištenje zahtjeva za preuzimanje zadržanih podataka, dodjeljivanje jedinstvenog identifikatora, njegovu obradu i prosljeđivanje jedinstvenog identifikatora i obavještanje nadležnog organa o prijemu zahtjeva za preuzimanje zadržanih podataka, preko WEB servisa.

Na osnovu jedinstvenog identifikatora nadležni organ pozivom WEB servisa provjerava status zahtjeva za preuzimanje zadržanih podataka.

Fajl sa traženim podacima operator digitalno potpisuje i snima u folder za preuzimanje.

Nadležni organ pozivom WEB servisa pripremljeni fajl iz stava 3 ovog člana preuzima preko zaštićene komunikacije i preko WEB servisa operatoru šalje informaciju o statusu prijema fajla, koji može biti:

- 1) "uspješno",
- 2) "neuspješno", ili
- 3) "fajl ne može da se pročita".

Ukoliko je nadležni organ uspješno preuzeo zadržane podatke o saobraćaju i lokaciji, kao i odgovarajuće podatke potrebne za identifikaciju i registraciju pretplatnika, operator je obavezan da fajl sa tim podacima obriše.

U slučaju iz stava 4 tačka 3 ovog člana, operator će sačiniti novi fajl, zadržavajući isti jedinstveni identifikator, u skladu sa stavom 3 ovog člana.

Član 6

Softversko rješenje iz člana 3 stav 1 tačka 5 ovog pravilnika, treba da omogući da operator:

- 1) dostavi nadležnom organu kompletan skup podataka traženih zahtjevom za preuzimanje zadržanih podataka;
- 2) čuva podatke o primljenim zahtjevima za preuzimanje zadržanih podataka i primjerak HASH vrijednosti dostavljenih podataka za svaki dostavljeni podatak, kako bi se omogućio uvid u pristup podacima;
- 3) dodijeli jedinstvenu korelaciju (jedinstveni ID) svim podacima koji su dostavljeni preko primopredajnog interfejsa.

Operator nadležnom organu dostavlja i druge podatke koje posjeduje, a koji su u vezi sa odgovorom na zahtjev za preuzimanje zadržanih podataka, a ukoliko operator utvrdi da ne postoje traženi podaci ili dio traženih podataka o tome će obavijestiti nadležni organ.

Član 7

Softversko rješenje iz člana 3 stav 1 tačka 5 ovog pravilnika, sadrži fajl sa kojeg će nadležni organ preuzimati zadržane podatke o saobraćaju i lokaciji, kao i odgovarajuće podatke potrebne za identifikaciju i registraciju pretplatnika za fiksnu i mobilnu telefoniju prema sljedećem redosljedu:

- 1) za izvor komunikacije:
  - pozvani i pozivajući telefonski broj priključka sa kojeg poziv dolazi;
  - vrsta telefonskog priključka (fiksni ili MSISDN);
  - lično ime fizičkog lica, odnosno naziv pravnog lica;
  - naziv ulice ili naseljenog mjesta i kućni broj;
  - opština prebivališta ili boravišta fizičkog lica, odnosno sjedište pravnog lica; i
  - jedinstveni matični broj fizičkog lica ukoliko operator posjeduje taj broj, odnosno poreski identifikacioni broj pravnog lica,
- 2) za određište komunikacije:
  - birani broj ili, u slučaju dodatnih usluga (preusmjerenja ili prebacivanja poziva), broj na koji je poziv preusmjeren;
  - vrsta telefonskog priključka (fiksni ili MSISDN);
  - lično ime fizičkog lica, odnosno naziv pravnog lica;
  - naziv ulice ili naseljenog mjesta i kućni broj;
  - opština prebivališta ili boravišta fizičkog lica, odnosno sjedište pravnog lica; i
  - jedinstveni matični broj fizičkog lica ukoliko operator posjeduje taj broj, odnosno poreski identifikacioni broj pravnog lica,
- 3) za smjer komunikacije (odlazni ili dolazni),
- 4) za trajanje komunikacije:
  - datum i vrijeme prema sljedećem rasporedu: godina, mjesec, dan, sat, minut, sekund;
  - početak razgovora;
  - kraj razgovora; i
  - trajanje razgovora u sekundama,
- 5) za vrstu komunikacije:
  - telefonski razgovor; i

- naziv usluge,
- 6) za utvrđivanje komunikacione opreme:
- za fiksnu telefoniju, telefonski brojevi sa kojih se poziva i/ili jedinstveni identifikacioni broj krajnjeg uređaja;
  - IMSI lica koji poziva;
  - IMEI lica koji poziva u formatu teksta dužine 15 karaktera;
  - IMSI lica koje se poziva, ukoliko je korisnik usluga istog mobilnog operatora; i
  - IMEI lica koje se poziva, ukoliko je korisnik usluga istog mobilnog operatora u formatu teksta dužine 15 karaktera,
- 7) za lokaciju za mobilne komunikacije na početku i kraju komunikacije:
- naziv oznake lokacije;
  - LAC i ID ćelije;
  - geolokacija (X,Y) u formatu WGS84 zaokruženo na šest decimala;
  - azimut izražen u stepenima; i
  - vremenski odgovor između terminalne opreme i ID ćelije (time advance).

Član 8

Softversko rješenje iz člana 3 stav 1 tačka 5 ovog pravilnika, sadrži fajl sa kojeg će nadležni organ preuzimati podatke iz člana 1 ovog pravilnika, za pristup internetu, elektronskoj pošti ili internet telefoniji prema sljedećem redoslijedu:

- 1) za izvor komunikacije:
- dodijeljeno korisničko ime;
  - IP adresa;
  - korisničko ime i telefonski broj dodijeljen svakoj komunikaciji sa javnom telefonskom mrežom; i
  - podaci o pretplatniku ili registrovanom korisniku kojem je u trenutku komunikacije dodijeljena IP adresa, korisničko ime ili telefonski broj (lično ime fizičkog lica, odnosno naziv pravnog lica, naziv ulice ili naseljenog mjesta i kućni broj, opština prebivališta ili boravišta fizičkog lica, odnosno sjedište pravnog lica i jedinstveni matični broj fizičkog lica ukoliko operator posjeduje taj broj, odnosno poreski identifikacioni broj pravnog lica),
- 2) za odredište komunikacije:
- korisničko ime ili telefonski broj lica kome je namijenjen poziv preko internet telefonije;
  - IP adresa; i
  - podaci o pretplatniku ili registrovanom korisniku kojem je namijenjena komunikacija (korisničko ime, lično ime fizičkog lica, odnosno naziv pravnog lica, naziv ulice ili naseljenog mjesta i kućni broj, opština prebivališta ili boravišta fizičkog lica, odnosno sjedište pravnog lica i jedinstveni matični broj fizičkog lica ukoliko operator posjeduje taj broj, odnosno poreski identifikacioni broj pravnog lica),
- 3) za trajanje komunikacije:
- datum i vrijeme prema sljedećem rasporedu: dan, mjesec, godina, sat, minut, sekund, prijave i odjave usluge pristupa internetu prema određenoj vremenskoj zoni;
  - IP adresa (dinamička ili statička), koju je komunikaciji dodijelio operator usluge pristupa internetu;
  - korisničko ime pretplatnika ili registrovanog korisnika; i
  - datum i vrijeme prijave i odjave usluge elektronske pošte ili usluge internet telefonije prema određenoj vremenskoj zoni,
- 4) za vrstu komunikacije:
- korišćena internet usluga;
- 5) za utvrđivanje komunikacione opreme:
- telefonski broj sa kojeg se poziva u svrhu dial-up pristupa;
  - digitalna pretplatnička linija (DSL) ili druga krajnja tačka lica koje započinje komunikaciju; i
  - MAC adresa komunikacione opreme, i
- 6) podaci potrebni za utvrđivanje lokacije učesnika komunikacije.

Član 9

Softversko rješenje iz člana 3 stav 1 tačka 5 ovog pravilnika, sadrži fajl sa kojeg će nadležni organ preuzimati zadržane podatke za identifikaciju i registraciju pretplatnika prema sljedećem redosljedu:

- 1) lično ime fizičkog lica, odnosno naziv pravnog lica;
- 2) jedinstveni matični broj fizičkog lica ukoliko operator posjeduje taj broj, odnosno poreski identifikacioni broj pravnog lica;
- 3) broj identifikacionog dokumenta;
- 4) naziv ulice ili naseljenog mjesta i kućni broj;
- 5) opština prebivališta ili boravišta fizičkog lica, odnosno sjedište pravnog lica;
- 6) broj fiksnog telefonskog broja ili MSISDN;
- 7) IMSI;
- 8) IMEI;
- 9) serijski broj SIM kartice;
- 10) prvi fabrički PIN/PUK;
- 11) vrsta ugovora između pretplatnika i operatora;
- 12) datum aktiviranja usluge iz ugovora između pretplatnika i operatora;
- 13) ID ćelije za pri-pejd prve aktivacije;
- 14) IP adresa;
- 15) e-mail nalog;
- 16) korisničko ime.

Član 10

Operator treba da obezbijedi format fajla sa kojeg će nadležni organ preuzimati podatke iz člana 1 ovog pravilnika vezane za dopune pri-paid usluge prema sljedećem rasporedu:

- 1) MSISDN;
- 2) datum i vrijeme dopune;
- 3) iznos dopune;
- 4) način izvršenja dopune;
- 5) ID dopune;
- 6) fizička lokacija terminala za dopunu;
- 7) podaci iz člana 7 stav 1 tačka 7 ovog pravilnika.

Član 11

Operator treba da obezbijedi format fajla sa kojeg će nadležni organ preuzimati podatke o lokaciji i parametrima baznih stanica prema sljedećem rasporedu:

- 1) naziv ćelije;
- 2) LAC;
- 3) ID ćelije;
- 4) GPS koordinate (geolokacija) (X,Y) u formatu WGS84;
- 5) snaga emitovanja;
- 6) tip servisa (GSM, 3G, 4G);
- 7) drugi podaci kojima raspolaže operator.

Član 12

Operator je dužan da omogući preuzimanje zadržanih podataka o saobraćaju i lokaciji, kao i odgovarajućih podataka potrebnih za identifikaciju i registraciju pretplatnika u vidu XML fajla i garantuje za integritet fajla.

Član 13

Za preuzimanje zadržanih podataka o saobraćaju i lokaciji, kao i odgovarajućih podataka potrebnih za identifikaciju i registraciju pretplatnika od strane nadležnih organa, operator treba da obezbijedi organizacione uslove, i to da:

- 1) ima zaposlenog zaduženog za direktnu komunikaciju na tehničkom nivou;
- 2) pruža tehničku podršku u slučaju problema u dostavljanju podataka (dežurne i pripravne službe);
- 3) lica zaposlena kod operatora imaju pristup hardveru i softveru samo u svrhe održavanja;
- 4) treća lica imaju pristup hardveru i softveru ili zadržanim podacima samo na osnovu pisanog odobrenja organa nadležnog za nacionalnu bezbjednost;
- 5) podaci koji su rezultat zahtjeva za preuzimanje zadržanih podataka i identitet lica koja se provjeravaju po zahtjevu budu dostupni isključivo autorizovanom osoblju operatora;
- 6) omogućiti saradnju svih svojih podoperatora usluga u postupku pribavljanja podataka koji su traženi.

Član 14

Dostupnost zadržanih podataka o saobraćaju i lokaciji, kao i odgovarajućih podataka potrebnih za identifikaciju i registraciju pretplatnika operator omogućava nadležnom organu po sistemu 24/7/365 (dvadeset četiri sata, sedam dana u nedelji, 365 dana u godini).

U slučaju da ne može da se uputi zahtjev za preuzimanje zadržanih podataka ili dobiju traženi podaci putem primopredajnog interfejsa duže od dva sata, dozvoljeno kašnjenje od prijema zahtjeva do prenosa podataka nadležnom organu je najduže šest sati, pri čemu je operator u obavezi da omogućiti prijem zahtjeva i dostavljanje traženih podataka na eksternom medijumu.

Izuzetno, kad dostavljanje podataka nadležnom organu nije moguće zbog prekida konekcije, traženi podaci će se dostaviti čim se konekcija ponovo uspostavi.

Član 15

Ovaj pravilnik stupa na snagu nakon godinu dana od dana objavljivanja u "Službenom listu Crne Gore".

Broj: 01-050/15-53722/2

Podgorica, 16. septembra 2015. godine

Ministar,

mr Raško Konjević, s.r.